

До 80-ліття академіка НАН України Г. Х. Мацуки

У вересні цього року академіку НАН України Геннадію Харлампійовичу Мацуці – вченому зі світовим ім'ям у галузі молекулярної біології, почесному директору Інституту молекулярної біології і генетики НАН України (ІМБіГ) виповнилося 80 літ.

Народився він у с. Сартана Приморського району на Донеччині. Після закінчення Київського ветеринарного інституту в 1955 р. молодий вчений працював у сільському господарстві, а 1959 року вступив до аспірантури Інституту біохімії ім. О. В. Палладіна НАН України. Довгий час виконував обов'язки завідувача відділу біохімії нуклеїнових кислот того ж інституту, а з 1973 р. – завідувача відділу структури і функцій нуклеїнових кислот та директора ІМБіГ. У 1988 р. його обрано академіком-секретарем Відділення молекулярної біології, біохімії, експериментальної і клінічної фізіології НАН України. У 1993–1995 рр. обіймав посаду голови Національного комітету з боротьби із захворюванням на СНІД при Президентові України.

Понад 40 років Геннадій Харлампійович досліджував транспортні РНК і аміноацил-тРНК синтетази (АРСази) тварин. Під його керівництвом вперше вивчено структурно-функціональні особливості тРНК і АРСаз за різних станів організму, пов'язаних із тканинною диференціацією, кількісними та якісними змінами синтезу специфічних і сумарних білків у клітинах. Він першим встановив якісну і кількісну кореляцію між амінокислотним складом білків, що синтезуються, та вмістом у тканинах відповідних тРНК і АРСаз. Ним розшифровано первинну структуру чотирьох ізоакцепторних лейцинових тРНК молочної залози корів та разом із колегами здійснено широкі дослідження четвертинної структури лейцинової АРСаз.

Професор Мацука має п'ять урядових нагород, є Заслуженим діячем науки і техніки України, Лауреатом

Державної премії України в галузі науки і техніки за сукупність робіт з вивчення структури і функцій тРНК тварин. Йому у співавторстві належить наукове відкриття. Г. Х. Мацука є автором понад 250 робіт, серед яких монографія «Транспортні РНК. Структура і функція» удостоєна Премії імені академіка О. В. Палладіна НАН України.

Геннадій Харлампійович – щедро обдарована людина, яка весь свій яскравий талант віддала розвитку вітчизняної біологічної науки. Протягом 30 років він читав лекції студентам КНУ імені Тараса Шевченка. Наукова школа, яку започаткував Г. Х. Мацука, дала країні багато яскравих вчених: ним підготовлено п'ять докторів і 20 кандидатів наук.

Г. Х. Мацука багато часу присвячував науково-організаційній і громадській роботі, був віце-президентом Українського товариства генетиків і селекціонерів, президентом Українського наукового товариства молекулярних біологів, головним редактором журналу «Біополімери і клітина», членом редколегії журналів «Microbiologia» (Італія), «Український біохімічний журнал», «Молекулярна генетика, мікробіологія і вірусологія», членом Національної комісії з радіаційного захисту населення України при Верховній Раді України, членом Національного комітету України з програми ЮНЕСКО «Людина та біосфера». Обирався депутатом Московської райради народних депутатів м. Києва і Київської міської ради.

Геннадій Харлампійович є непересічною людиною, якій повною мірою притаманні такі чесноти, як порядність, патріотизм, виняткова працьовитість, скромність, високий лет наукової думки, благородність душі.

Наукова громадськість і колеги сердечно вітають Геннадія Харлампійовича з ювілеєм, бажають йому здоров'я та довгих років життя.